

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(M) Litt.
Su.

[*Syfrid Ledholm*]

HITTEBARNET

eller

Rosen vid Djurgårdsgatan

och

Skatten i Masthuggsbergen.

Sann och intressant händelse från Göteborg
och dess omnejd.

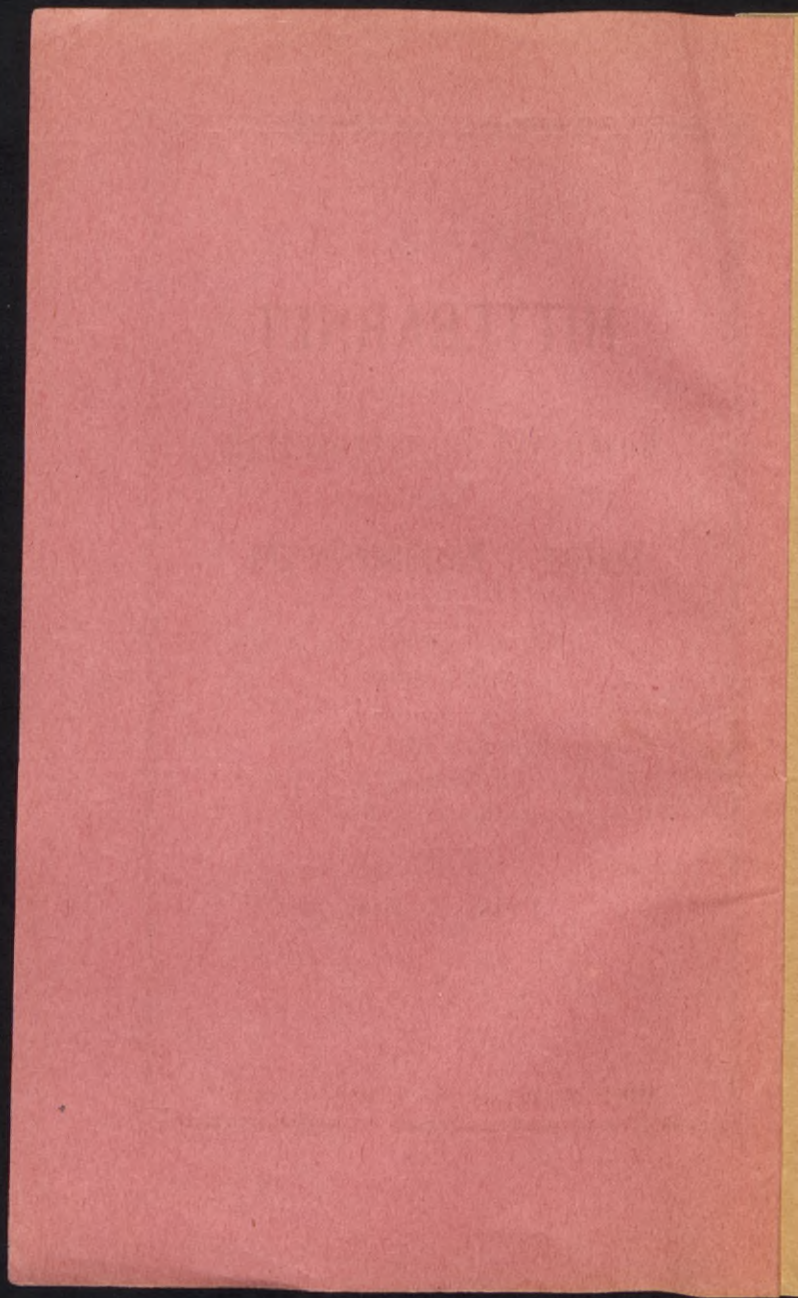
Originalberättelse af fru Svensson
upptecknad af författaren till Carl XV och
Vallehärsbonden, Bruden på Kinnekulle m. fl.

Pris: 25 öre.

Obs! En glad reslektyr till lands och vatten.

69

Hittebarnet

eller

Rosen vid Djurgårdsgatan

och

Skatten i Masthuggsbergen

Sann och intressant händelse från Göteborg
och dess omnejd.

Originalberättelse af fru Svensson

upptecknad af författaren till Carl XV, Vallehärs-
bonden, Bruden på Kinnekulle, m. fl.

Pris: 25 öre.

Tryckt hos C. R. Holmqvist. Göteborg 1891.

Hilbert

Journal of Mathematics

Volume 1

Number 1

1902

Published by the American Mathematical Society

Providence, Rhode Island

Price 50 cents

Jag kan undra jag om di har fått reda på den stora skatten i Masthuggsbergena ännu som de sökte så mycket efter i min ungdom sade en gammal enkefru Svensson, som jag en afton i Augusti månad träffade och samspråkade med i närheten af nämnda berg.

Och som jag tyckte detta låt så der lite romantiskt, hvilket jag förut aldrig hört omtalats frågade jag den gamla frun hvad hon dermed menade, eller hvad dä' egentligen kunde vara för någon skatt.

Ja se dä' kan jag omöjligen inte tala om nu, ty dä' skulle kunna blifva en roman af dä', som di inte skulle hört make till i Göteborg, di skref nog om dä' i tidningen för flera år sedan, men så blef dä' så väl som allting annat slutligen gammalt och glömdt.

Och ehuruväl jag i de mäst ödmjuka och bevekande ordalag bad den gamla frun, för mig i största korthet berätta historien var detta ändock alldeles omöjligt, emedan hon sade att der-till skulle åtgå minst en hel dag, och ändå knap-past hinna att tala om dä' från början te' slut, men dä' ä' besynnerligt, att dä' inte är någon som skrifvit om dä' nu på sednare tiden, ty di skrifver nog om saker och händelser som äro mindre intressanta än detta, och att dä' är san-ning att dä' passerat dä' kan ja värkeligen an-svara för sade gumman.

Och som jag förstod hon gerna önskade att se sin lilla historia eller berättelse i tryck sade jag.

Dä' var skada, att jag inte kunde få höra denna historia, ty då hade den säkerligen snart skola' utkommit i tryck och fru Svensson skulle då bestämdt erhållit första exemplaret samt tillika min innerliga tacksamhet.

Vid dessa ord ljusnade den gamla fruns ansikte och hon sade, ja vore jag säker om dä', då skulle jag gerna setta här om dä' vore hela natten ty vädret är ju så vackert och behagligt att man inte behöfver frukta att förkyla sig, och att historien är sanning derom kan Herrn vara öfvertygad, ty sjelfva hjeltinnan hvarom historien egentligen kommer att handla lefver bestämdt ännu, och bor här i staden samt åker i de finaste ekipager, ty ehuru väl jag inte vill svar'a på't, tror jag bestämdt dä' var henne jag mötte för ett par år sedan i aléen, ty huru gammal jag är, har mitt minne ännu aldrig bedraget mig, men är dä' meningen att dä' skall sättas in i tidningen eller derom skall skrivas en roman, då blir dä' allt bäst att komma hem till mig en dag, ty då kan jag hafva tid att berätta historien i sin helhet eller från början till slut, ty är dä' väckeligen sanning att dä' ska' tryckas, då är dä' allt bäst att hålla sig vid sanningen såvida man vill väl ha't, och till några osanningar har jag ännu aldrig gjort mig skyldig, sa' fru Svensson samt uppgaf sin adress och bad mig vara välkommen.

Några dagar derefter infann jag mig också ganska riktigt hos fru Svensson och som gumman var mycke gemytlig och glad bad hon mig genast vara välkommen och sade skrattande.

Ja så, nu har herrn kommet hit kan jag förstå för att få höra om guldvifvan eller som hon sedermera kallades Rosen vid Djurgårdsgatan, å' nu ska' inte Herrn tro, att jag kommer att färdas mä' någon osanning, emedan jag har denna sällsynta händelse ännu i så friskt minne presist som dä' hade passerat i går, så gumman, och så begynnade hon.

Låt mig nu se, hvad ska' jag nu säga så jag inte ljuger. Hur länge är dä' nu sedan det skedde, jo nu har ja' dä', dä' var samma år som jag blef förlofvader mä' min numera saligen afsonnade käre gubbe, och då var jag jemt sjutton år gammal, sedan gjorde Svensson en sjöresa till Ostindien och var borta jemt i 2 år, och när han då kom hem gifte vi oss strax efter på sommaren och då var jag 19 år, och så var vi gifta i 34 år. Hur mycke, blir dä' då? Låt mig nu se, nittån å, tretti'fyra, nitton å' tretti'fyra, dä' blir, dä' blir så mycke' som:

Jo dä' blir 53 dä' sa' jag, som hade mycke' brådt med att få gumman på trafven.

Ja dä' va' sant, femti'tre år var jag när jag blef enka dä' mins jag, och nu har jag varit enka i femton år, alltså skulle jag nu vara femti'tre å' femton, femti'tre å' femton, dä' är så mycke' som låt mig se, femti'tre å' femton:

Dä' skulle göra 68 dä', men kan dä' vara möjligt att fru Svensson verkligen är så gammal dä' tycker jag förefaller mig alldeles otroligt sade jag, och började att betvifla aldra minst de tio åren af hennes uppgifna ålder.

Jo dä' slår allt in dä', men se saken är den ser Herrn, att jag i alla mina dagar har haft god hälsa, å' aldrig har ja' haft några barn, och alltid gudskelof mått väl, å' aldrig be-

kymmer som tryckt mig, ty snällare make än Svensson var, har aldrig funnits på Guds gröna jord, och som han alltid påstod att jag var den snällaste hustru som fans, höllo vi smekmånad så länge äktenskapet varade, och därför är det väl inte så underligt om jag ser lite yngre ut än en del af mina jennåringar, som kanhända i hela sitt lif inte gjort annat än slitit ondt, sa' fru Svensson sjelfbelåten.

Ja, enligt fru Svenssons uppgift skulle hon vid tiden af tilldragelsen varit 17 år och nu 68, alltså skulle det vara 51 år sedan den passerade, så nu ha' vi åtminstone dä' på det klara, och låt oss nu bara någon gång komma till ämnet sade jag, af fruktan för att berättelsen skulle dra' allt för långt ut på tiden och följaktligen inte medhinnas den dagen.

Ja Herrn förstår, att fast jag inte ä' annat än en gammal käring vill jag därför inte säga mer än jag vet händt och sant vara, ty ännu har ingen kommit på gamla fru Svensson mä' någon osanning, och dä' är ju heller ingenting att skryta af, ty sanningen är inte kostsammare att följa än lögnen, men jag ser nog att Herrn sitter och väntar alldeles som en äggsjuk höna, men han har väl också hört dä' gamla ordspråket, att den väntar aldrig för länge som väntar på något godt, och jag sitter nu därför och grunnar hur jag egentligen skall börja min historia så, att ingenting blir glömdt och heller ingenting tillagdt, ty sanning har följt mig hittillsdags och den hoppas jag skall göra mig sällskap i grafven, och nu har jag dä' också på det klara och nu mins jag dä' som dä' händt i går.

Jo dä' va så, att jag, å' en flicka till som hete Johanna Bengtsson, dotter till en timmer-

man på gamla varfvet hvilken också var förlofvad med en sjöman, ty dä' är för märkvärdigt hvad de sjömännerna i allmänhet har tur i kärlek med unga flickor, ehuru väl att något onaturligare äktenskap än med en sjöman aldrig gerna kan komma i fråga, ty hvad glädje har egentligen en sjöman af det äktenskapliga lifvet då han aldrig hemma kan tjena till sitt eller familjens uppehälle, utan oupphörligen natt och dag, år ut och år in måste på ett oroligt haf kämpa för sitt lefvebröd, hvars falska och vredgade vågor i hvarje ögonblick lura på rof, och i sin kalla famn söka att fånga hvilken de uppsluka må, och från denna hemska tanke kan omöjligen den hemmavarande hustrun lösslita sig, utan står den alltjemt såväl i sofvande som vaket tillstånd likt en härjande mordengel i hennes tankar och lättrörda fantasi. Detta hör visserligen inte till berättelsen men som jag talar detta af erfarenhet ville jag gerna råda hvarje sjöman så väl som flicka att aldrig gifta sig med hvarandra förr än de möjligen hafva sammansparat så mycket, att de gemensamt i hemmet kunna existera och försörja sig.

Men fru Svenssons man var ju också sjöman, och frun nämde ju nyligen att hon alltid tagit lifvet lätt, och aldrig några bekymmer haft, hvilket bevisar att hon åtminstone i detta fallet icke lade dem så synnerligen hårdt vid sig, inföll jag.

Jo dä' var just dä' jag gjorde, och dä' såg Svensson och därför gjorde han aldrig sedan vi blef gifta mer än en sjöresa. och som han längtade lika mycke' efter mig som jag efter honom gaf han, som man säger båten på båten, och tog plats på gamla varfvet som skeppsbygg-

mästare och sedan fick jag åtminstone ha min lilla gubbe hos mig om nätterna, hvilket naturligtvis var dä' roligaste sa' fru Svensson skratande.

Men nu fins dä' ju fruntimmer som endast gifta sig för att blifva försörjda och följaktligen inte af kärlek, och dessa tycka vanligen om att vara utaf med karl'n bara de få utqvittera hans aflöning och för en sådan är det ju en ren affär, men för mannen deremot en i högsta grad misslyckad, men nu får jag lof att återkomma till ämnet och fortsätta berättelsen.

Jo händelsen var den, att jag, och den der andra flickan jag nyligen nämnde, nemligen Johanna Bengtson gjorde sällskap en söndagsmorgon i slutet af juni månad upp åt masthuggsbergena och som våra fästemänner voro mycke' goda vänner voro vi alltså hvarandra mycket tillgifna och bäst som vi satt der och byggde våra luftslott, och anförtrodde hvarandra sina framtidsplaner, kom en ung styrmansmadam gångandes med ett litet spädt barn på armen, och som hon aldrig hade haft några barn kunde vi inte alls begripa hvar i all sin dag hon hade fått detta ifrån, och som barnungen skrek och gaf hals dä' mästa han orkade, kunde jag inte hålla mig utan frågade hvar den var kommen ifrån.

Ja den som dä' visste, den har bestämdt kommit ofvanifrån den, Anna lilla sa' hon och tryckte den lille ungen intill bröstet alldeles som dä' hade varit hennes eget barn.

Ja dä' kan jag tro att den kommit ofvanifrån, ty ifrån något annat ställe har han bestämdt inte kommit sa' jag, som kände madam Ljungqvist mycke' väl samt äfven visste att hon

aldrig hade varit på dä' viset. Och som dä' var mycke' varmt den dagen satte hon sig på en sten alldeles der vi satt, och så talade hon om att hon hade hittat barnet emellan ett par stenar på berget. Men nu får jag lof att gå hem och undersöka mitt fynd och se hvad dä' innehåller sa' hon.

Ja dä' måtte allt vara en riktig påfågel som kläckt ut den ungen, ty dä' syns allt på fjäd-rarna att dä' inte är någon vanlig gråsparf sade jag, ty som barnungen var omvirad med tvänne mycke' fina och dyrbara schalar kunde man godt förstå att dä' inte var något vanligt eller fat-tigt hittebarn, och skynda sig nu hem madam Ljungqvist och visitera sitt fynd ty att dä' inte kommer tomhändt derom är jag fullt öfvertygad.

Frampå eftermiddagen gick jag bort till madam Ljungqvist i förhoppning att få höra eller veta något mer om denna sällsynta händelse, ty en aning sade mig bestämdt, att dä' skulle varaⁿ något kännemärke eller någon skrifvelse bifogad med detta barnet, men den enda upp-lysning jag fick, var den, att dä' lilla barnet var en flicka den hon redan beslutit sig för, att behålla och uppfostra, och som hennes man var borta och icke var att hemvänta på en må-nad lät hon döpa barnet och kallade den Rosa troligen derföre att den var funnen bland ro-sorna i masthuggsbergen.

En tid derefter kom Ljungqvist hem från sin sjöresa, och som han var en mycke' ordent-lig karl samt en öm och god make och tillika mycket barnkär önskade han af allt sitt hjerta att behålla, det lilla barnet, ty som de sjelfva voro barnlösa trodde de derföre att detta var en Guds utskickelse så väl för dem sjelfva som dä'

lilla barnet, och omhuldade derföre det samma presist som då' varit deras eget barn, och säkert är, att något hittebarn har då aldrig kommit i mildare och ömmare händer än detta troligen rika, men ändock värnlösa barn.

Ja jag glömmer aldrig den vackre ungen, och jag ser henne riktigt för mina ögon när jag vill, hur hon sprang i sällskap med de andra barnen på Djurgårdsgatan, och då' långa och läckiga håret hängde och fladdrade för vinden, och sken alldeles som guld emot solen, hvarföre hon som barn af alla kallades guldsvifvan, men då hon blef större omkristnades hon till, *Rosen vid Djurgårdsgatan*.

Men för att nu inte glömma af eller utesluta något, får jag lof att gå lite tillbaka i min berättelse, ty samma dag som Ljungqvist var hemkommen från sin sjöresa, såg man honom och hans hustru spatsera uppåt Masthuggsbergena, och båda tycktes de ifrigt och noggrant söka efter något just på samma plats der barnet var funnet. I början trodde lite hvar som sågo dem att de endast gingo dit för att bese platsen der barnet var upphittat, men som deras besök just på samma plats förnyades hvarje dag och hvilken iakttagare som helst tydligen kunde se, att de sökte efter något, väckte detta slutligen uppseende och en hviskning gick samt ett rykte snart utspred sig att då' beständt skulle vara något i bergena som tillhörde eller hade någon gemenskap med detta hittebarnet, och i anledning deraf samlades der dagligen allt mer och mer med folk, och alla sökte de med allra största noggrannhet hvar och en på sitt vis, ehuru väl att ingen enda visste hvad han egentligen sökte, och

som äfven jag var med ett par gånger i hopp att blifva den lycklige lycksökaren glömmet jag aldrig den tiden.

Lite hvar spörjde nog både Ljunqvist och hans hustru om då' egentligen var något att söka efter, hvarpå Ljungqvist alltid svarade, har ni något att söka efter så sök, jag för min del har åtminstone inte tappat något sa' han. Och som jag håller aldrig hörde någon hitta något, ligger troligen skatten der förborgader än.

Nå tror nu verkligen fru Svensson att der fans någon skatt? Eller kunde inte Ljungqvist och hans hustru möjligen gå dit ändå, utan att egentligen söka efter något sporde jag.

Jo vänta lite ska' ni få höra då' blef nog upptäckt då' med till slutet.

Emellertid växte denna flicka upp och blef för hvarje dag allt mer och mer förtjusande, och dels för sitt vackra utseende och dels för sitt vänliga och tillgifna sätt, var hon icke allenast älskad och afhållen af sina fosterföräldrar, utan af alla människor som kände och såg henne, och säkert är, att Ljungqvist aldrig kom hem från någon sjöresa som han inte alltid hade med sig någon fin sak till sin lilla Rosa och sin kära gumma, hvilka hvad man kunde tycka han säkerligen höll lika kära.

Men ingen lycka här i lifvet varar beständigt, ty innan Rosa fylldt sitt fjortonde år drabbades hon af en stor olycka hvilken helt och hållet förändrade hennes förut lugna och lyckliga lif, i det att hennes ömme och tillgifne fosterfader den ordentlige sjömannen omkom på en sjöresa emellan England och Amerika, och som madam Ljungqvist lade denna sorg så illå vid sig insjuknade hon strax efter som jag vill

minnas i hjerninflammation hvilken sjukdom åtta dagar derefter lade henne i grafven.

Nog hade det naturligtvis varit både Ljungqvistens och hans makas mening och tankar att Rosa skulle blifvit deras ende arfvinge, men de hade icke varit nog omtänksamma att i tid härom göra nödiga anordningar, och som nu båda makarna Ljungqvist voro döda, blefvo deras släktingar naturligtvis arfvingar till hela deras efterlemnade kvarlåtenskap, och lilla Rosa fick gå som man säger liksom sparfvén ifrån axet.

Då Ljungqvistens papper skulle genomsökas och granskas funno utredningsmännerna ett kuvert och i detsamma låg förvaradt ett stort guldhjerta med innefattning af tre äkta stora diamanter äfvensom ett bref af följande innehåll:

”Genom Guds försyn hoppas jag att detta lilla oskyldiga barn skall blifva upptaget och vårdat af någon ädel och god menniska, och vid samma ställe der ni finner barnet, ligger äfven förvarad en större penningssumma tillräcklig stor både till uppfostran för barnet samt äfven för eder egen utkomst, och som min ställning här i lifvet är sådan, att jag icke för någon kan blotta min olyckliga belägenhet har jag ehuru hjertat svider måst handla så onaturligt, och lägger jag eder Frälsarens ord på hjertat, att hvad ni hafva gjordt en af dessa små det hafven ni gjordt mig.”

”Detta guldhjerta som barnet bär på sitt bröst har för mig haft ett stort värde, emedan det är ett minne af min älskade mor från min första nattvardsgång, men som jag anser mig helt och hållet hafva förverkat min mors kärlek är jag inte värd att bära detta heliga och dyrbara minne, och öfverlemnar det derföre till mitt eget barn i förhoppning att det för henne skall

blifva en talisman och bevara hennes oskuld. Vårda barnet väl och eder lön skall blifva stor i himmelen stod dä' i brefvet samt under-tecknat en

Olycklig moder."

Men är dä' inte ändå förfärligt att högmo-det kan gå så långt, det hördes ganska väl, att hon älskade sitt barn, men öfvergaf det heldre åt ett ovisst öde än hon ville för verlden blotta sin belägenhet, och sådant dä' händer och sker kanhända oftare än någon kan tro eller ana, ibland den s. k. bättre klassens fruntimmer, ehuru väl jag för en sådan qvinnas heder inte vill ge två ruttna lingon.

Emellertid skulle Rosa samma år som denna sorgeliga händelse inträffade konfirmeras, eller som man säger läsa för presten, och som hon alltid hade varit ett snällt och lydigt barn, och följaktligen älskad och afhållen af alla, som kände henne, var det många, t. o. m. ibland den bättre klassen som erbjöd henne hem och härd, men hon afslog alla erbjudna anbud och inflyttade i stället till en gammal fattig enka på samma gata, och ehuru Rosa icke var annat än ett barn på fjorton år, hade hon redan inhemtat så mycket kunskaper i söm och virkning att hon godt tjenade både sitt och den gamla gummans uppehälle.

När Rosa sedan var konfirmerad, sökte hon och erhöll plats som frielef i en af stadens fina-ste syateljéer, och sedan hon der inhemtat så mycket kunskaper, att hon icke mer hade att lära, hyrde hon sig ett litet anspråkslöst rum på den gamla Djurgårdsgatan, emedan hon all-tid önskade att bo der som hon förut tillbrin-gat sin barndom.

Men här sitta vi riktigt och torkar ihjel. Får jag inte lof att bjuda på lite kaffe, sade fru Svensson, och som detta är en dryck jag inte lipar illa åt, tackade jag aldra ödmjukast, och som en pil var den raska gumman i köket och pannan på spiseln.

Men den der skatten i Masthuggsbergen fru Svensson lilla, den tycker jag allt förefaller mig lite besynnerlig, eller rent sagdt otrolig, ty hvarför gömdes inte penningarne innanför kläderna på barnet, heldre än att lägga dem vind för våg i en ödemark, och så oförståndig tror jag heller aldrig att en människa kunde vara, och jag undrar om inte dä' möjligen skulle kunna vara tillagdt.

Nä', tillagdt ä' dä' visst inte, dä' vet jag då bestämdt, ty ehuru väl jag inte såg brevet, ty säger jag dä', då ljuger jag, men jag var mycket bekant med en af utredningsmännerna, och han talade om hela brevets innehåll och att den karlen inte färdades med någon osanning, dä' vet jag också bestämdt, men naturligtvis var den här stackars olyckliga människan vid detta tillfälle så altererad, att hon inte alls visste hvad hon gjorde, och icke mäktig att reflektera öfver sina gerningar, och derpå kan heller ingen undra, och att det inte var något bedrägeri å hennes sida angående den stora penningesumman, derom kan man också vara öfvertygad.

Men jag tror dä' tillgått på så sätt, att antingen har någon stått på lur och sett när barnet och penningarne ditlades och genast tillagnat sig penningarne och låtit barnet ligga, eller ock att den, som transporterat dit detsamma, själf behållit penningarne, och aldrig någonsin lade

dit dem, detta skulle jag tro vara det mest antagliga, ty att den fina och olyckliga människan inte sjelf lagt dit det, det är också en sak som inte är svårt att begripa.

Och att penningarne också kanske ligger der ännu, kan heller inte vara så alldeles omöjligt, men det är inte värdt att sätta i berättelsen, ty derigenom kunde man återigen narra dit en hoper lycksökare, och dertill vill jag visst inte vara upphofvet, sade fru Svensson, samt gick ut i köket för att klara utaf kaffepannan, och som man vet af gammalt, att kaffetåren alltid har den egenskapen att smörja gångjernen på språklådan, började fru Svensson att reflektera öfver hvarjehanda saker, d. v. s., öfver lifvet i allmänhet, och sade bland annat:

En sak som jag tycker aldrig borde få finnas, äro de s. k. barnhusen, ty dessa äro endast till för att befordra lasten och lättsinnet hos den s. k. bättre klassen, ty då nu ett fruntimmer af rang och rikdom kommer i sådana omständigheter, reser hon endast till en sådan anstalt eller inrättning och föder barn, och släpper det sedan ifrån sig, presist som hönan släpper ägget, och aldrig sedermera bekymrar sig öfver hvart det tar vägen, och finns då några barn, som i allmänhet blir mer olyckliga än dessa, visst inte, ty ingen tar emot dem af kärlek, utan af egennytta för att förtjena på dem, såväl i pekuniert hänseende, som af deras arbete, och då kan man nog förstå hvad dessa stackare får lida och slita, ty föräldravård få de aldrig, och hvad moderskärlek är, eller vill säga, veta de icke ens om till namnet.

Och ännu bedröfligare är det med de barn, som födas hos barnmorskor af de s. k. kasche-

rade fruntimmerna, ty de, som födas på barnhusen få åtminstone qvarstanna der de första åren af sin barndom, och åtnjuter der, om inte öm eller moderlig, så åtminstone nödig vård, då deremot de, som födas hos barnmorskorna icke väl hunnit komma till verlden förrän de utackorderas till fattiga qvinnor, hvilka i vanliga fall har en egen barnunge att uppamma, och är det då inte svårt att förstå eller begripa, att den oskylle, såväl i föda som skötsel, alltid får vänta till sist.

Icke heller frågar hvarken barnmorskan eller modren efter, till hvilken ett sådant barn utlemnas, emedan det vanligen sker på entreprenad, eller den som tar detta för billigaste pris, och sedan kan hvilken qvinna som helst få taga det om hand, utan att lemna den minsta garanti för uppfyllandet af sin ansvarsfulla förbindelse, och säkert är, att inga skapade varelser på guds gröna jord får lida så mycket som dessa små oskyldiga kräk.

Men fins dä' några sämre varelser under solen än en sådan mor, jag tror inte det, ty t. o. m. hyenan och lejoninnan, huru blodtörstiga de än äro, våga de ändock sitt eget lif för att skydda och rädda sina egna ungar, då deremot en qvinna af den bättre klassen, som råkar ut för ett sådant missöde, förorsakadt af hennes lättsinne, inte mer gör sig samvete öfver sitt barn än öfver en utsliten klädtrasa, den hon under sken af människokärlek, men dock med förakt kan kasta till hvilken tiggare som helst.

Men om en fattig flicka eller tjenstepiga råkar att i otid blifva mor, hvilket gudnås inte hör till sällsyntheten, så får hon antingen vårda sitt barn sjelf, eller och ackordera bort det, och

kan då äfven blifva i tillfälle att se, hur det skötes, och ofta har en sådan flicka ändock ett föräldrahem, som, ehuru fattigt, ändock den första tiden kan lemna henne och barnet nödig vård, och mormor kan då åtminstone vagga den lille, medan dottern är ute att tjena uppehålle till sig och barnet. Men tänk om en grefvinna eller en patronessa, eller grosshandlarefru skulle gå hemma å vagga och vyssa en oäkta dotterson, jo, ja tackar jag, då' skulle allt se ut då', och därför måste sådana snesprång också ovilkorligen döljas, sade fru Svensson, och blef slutligen riktigt arg som den värste fullblods-socialist, och fyllde i påtårn så det rann öfver både koppen och tefatet, samt uppmanade mig, att jag för all del skulle taga noga reda på allt, hvad hon hade att säga, som till sakens och sanningens intresse lända kan.

Och medan vi nu äro inne på detta sorgliga område, skall jag låta lilla Rosa vänta en stund, och i då' stället berätta en annan historia om en barnhusflicka, den jag af en händelse för omkring 10 år sedan lärde känna.

Jo denna flicka, hvars historia jag nu kommer att berätta, tjenade hos en bonde på Hissingen, och for nästan hvarje dag in till staden med grädde och mjölk, och lemnade äfven hos mig ett par gånger i veckan, men då säger jag, att vackrare och snällare flicka har jag dock aldrig i mitt lif sett, ty ehuruval hon inte var annat än bara barnet, var hon ändock lika stadig och förständig som en gammal menniska, hvarför jag alltid fann ett stort nöje hvar gång hon kom uppsläpande med sin stora mjölkflaska, och hvar gång jag hade en tår på pannan, bjöd jag henne alltid en kopp.

Vid ett sådant tillfälle berättade hon en gång sina lefnadsöden, och att hon också var ett barnhusbarn, men hvar gång jag tänker derpå, ville hvarenda blodåder springa, så desperat är jag på alla de menniskor, hvilka äro upphöfvet till så många oskyldiga barns lidande och elände, och så mycket som den stackars barnungen hade gått igenom var, hvad jag kunde anse mer än någon menniska kunde stå ut med, och underligt var, att hon inte flera gånger dukade under, men häraf synes, att den Herren vill bevara, den kan han också bevara.

Bland annat berättade hon, att hon vid nio års ålder kom till en bonde, jag minnes nu inte presist hvar, men emellertid hade han sju barn, och under alla dessa, skulle denne stackarn vara tjenare, och hvarje gång de gjorda någon elakhet fick hon alltid skulden, och som de alltid häri fann ett stort nöje, förnyades detta alltid dagligen. Hennes göromål om sommaren till sent på hösten var, att valla kreaturen, der hon på åker och äng samt i vilda skogsmarker fick springa barfotad från solens uppgång till mörkrets inbrott, och hela hennes kost för dagen bestod vanligen af en tunn blandbröds-kaka och ett halft stop sur mjölk.

En gång hade hon tagit en half kaka bröd och gömt i en sädesbinge för att dermed förstärka sin matsäck, men som denna förfärliga stöld blef upptäckt, fick hon derföre så mycket stryk, att hon på flera nätter inte kunde ligga annat än på en sida.

Ja ä' dä' inte förfärligt, kan man bli annat än ursinnig bara man tänker på't. Nä' tacka vill jag då de, som genast vrir nacken af ungen dä' första den kommer till verlden, ty då slip-

per den åtminstone att långpinas, men för dä' får du flera års fästning, då de deremot för dä' ändra gå helt och hållet saklösa.

Jo, dä' ä' lagar dä' så gud oss nådelig förbarma, man kunde bli så arg så en kunde spricka, och för att svälja ned ilskan så tror jag vi gör en liten påfyllning, men jag är ju ett riktigt nöt, som har en karl att sitta och dricka bara kaffet, då jag har konjak i huset, men se dä' kommer an på att jag aldrig gagnar den själf till annat än medicin, och därför kommer jag aldrig ihog att jag har någon, men här ska' jag visa att dä' finns, å den som duger ändå, ty, som den kostar 6 kronor flaskan, ska' den inte vara så dålig, ty dä' sa alltid min salig man, att hvad man super konjak som är billigare än 5 å 6 kronor flaskan är bara ett förderf. Men slå nu i så dä' käns, ty annars blir det ju inte annat än bortskämmt kaffe, och dä' måtte visst inte vara så smakeligt.

Nå ska inte fru Svensson också ta' sig en liten tår, så att vi åtminstone kunde få skåla med hvarandra.

Nä', jag tackar, nu är jag gudskelof inte sjuk som bättre är, och dessutom är jag nog den onde arger förut, utan jag skulle te å sup mig fuller, ty då blefve jag väl ännu mera förbittrad. Men nu får jag lof att fortsätta igen, såvida ni inte alleredan är uttröttad af hvad jag redan berättat.

Men, som jag försäkrade henne, och dä' mä' fullt allvar, att jag i allt delade hennes åsigter, fortsatte hon åter igen berättelsen om samma flicka.

Emellertid kom hon sedan att lemna sina varor på ett större hotell i staden, och som ho-

tellvärden tyckte att en mindre vacker flicka än hon kunde duga till mjölksurra, erbjöd han henne plats på hotellet att börja med i köket, men som hon var mycket qvick och lättfattlig, avanserade hon snart till skänfröken, der hon i anledning af sin skönhet och sitt tilldragande sätt, inom kort blef alla herrarnas afgudade älskling.

Bland stamkunder på detta hotell var en ofantligt rik grosshandlare, och, ehuru temligen till åren, var han likväl ungar, och kunde derföre inte gerna se denna unga och vackra flicka kurtiseras af hvem som helst, och för att förekomma detta, erbjöd han henne tjänst hos sig som kammarjungfru, samt lön fullt öfverensstämmande med hennes egna pretantioner. Och som Anna verkligen var en både stadig och anständig flicka, satte hon föga eller intet värde på allt fjesk och smicker, hvarmed hon dageligen öfverhopades, och tackade derföre för anbudet och antog platsen.

Då Anna kom dit, blef hon af grosshandlaren så väl som af hans gamla hushållerska på det allra hjertligaste emottagen, och som grosshandlarn sjelf bebodde hela sitt stora trevåningshus, fick Anna äfven 2:ne stora och komfortåbla rum till egen disposition, och som hennes enda befattning blef att passa grosshandlaren, voro äfven rummen angränsande med hans egen våning, för att vid förefallande behof vara så snart som möjligt till hands.

Nog skulle hvar och en kunna tycka, att en flicka i Annas ställning här skulle kunna finna sig både glad och lycklig, men som den sanna lyckan inte alltid består i bekvämligheter, blef Anna efter ett halft års dervaro allt mera

ängslig och dyster till lynnet, ehuru väl den gamla mamsellen gjorde allt för att återställa hennes fordna lätta och glada humör.

En afton då grosshandlaren var på ett Börs-sammanträde, blef Anna inbjuden till den gamla hushållerskan, och som Anna äfven den aftonen var mycket dyster och missmodig, frågade mamsellen henne hvad anledningen kunde vara, att hon på sednare tiden blifvit så förändrad, hvar på Anna icke gaf något egentligt svar.

Som jag mycket intresserar mig för Anna, skulle jag gerna vilja veta hvar hon är född, och hvilka som voro hennes föräldrar, eller om de ännu lefva, hvilket jag nästan vill betvifla, emedan jag inte kunnat förstå, att hon hvarken har haft påhelsning eller bref ifrån dem sedan hon kom hit, sade mamsellen.

Ja, hvar jag är född, det vet jag då nätt och jemnt, men hvem som äro mina föräldrar eller hvar de finnas, det är väl en sak jag tro- ligen aldrig får veta, emedan jag är ett *barn- husbarn*, svarade Anna suckande. Jag har nog flera gånger tänkt att annonsera i tidningen efter dem, men hur dä' är, har dä' alltid stannat vid blotta tanken.

Lilla Anna skulle således, ehuru de varit så kallsinniga emot henne, ändock vilja träffa sina föräldrar och derpå undrar jag heller intet, ty om blodet är aldrig så tunnt, är det väl ändå tjockare än vatten, säger ordspråket, ty om föräldrar och barn aldrig förut sett hvarandra, ligger det ändå i naturen och blodet, att då de träffas äro de alltid hvarandra mer tillgifna än oskylda menniskor.

Ja, så borde dä' åtminstone vara, fast dä' ofta icke är så, och som jag inte mer än fisken i hafvet, vet eller har reda på hvem som släppt ut mig i lifvet eller är upphofvet till min varelse, kan jag heller inte i dä' fallet ge något omdöme. Men en aning säger mig att mina föräldrar säkerligen lefva i välmakt, och kanhända t. o. m. i öfverflöd, och derföre skulle jag gerna vilja träffa dem, och som jag är behäftad med ett särskildt födelsemärke, samt med uppgift af min ålder, så tror jag nog att de, ifall om annonsen komme dem till handa, skulle känna igen mig, sade Anna.

Hur gammal är Anna? och hvori består detta födelsemärke om jag får lof att fråga.

Jag blir 19 år den 1 oktober, och födelsemärket är 6 tår på högra foten, svarade Anna.

Ja då har du nu redan annonserat Anna lilla, *ty jag är din mor*, och Grosshandlarn din fader sade mamsellen och ville genast sluta Anna i famnen men blef af henne tillbakavisad i det hon sade:

Ja, då, är åtminstone eländets bögare fullbrüddad, då jag nu tillika blifvit lägrad af min egen far.

Ja dä' var nog ledsamt och obehagligt mitt barn, men som du är född utom äktenskap, d. v. s. *oäkta* så har lagen inte alls något med den saken att beställa och hvarken du eller din far kan härför i något hänseende åtalas och gå nu båda alltså helt och hållet ostraffade.

Och behöfver du heller inte vara orolig, hvarken för ditt eller ditt barns underhåll eller uppehälle, emedan eder far är egare af millioner, och behöfver heller inte hvarken du eller din far att häröfver blygas, emedan sådant icke

är ovanligt ibland den bättre klassen, och kom nu i min famn mitt barn och låt mig åtminstone en gång här i lifvet få trycka dig till mitt hjerta, ty du nämnde ju nyligen att du så gerna önskade att träffa din mor.

Ja endast för att förbanna henne, sade Anna och stötte modren med förakt ifrån sig, och måtte ni i afgrunden fortfor hon, få uppbära alla de kval och lidanden som jag såsom barn för edert högmödiga lättsinne fått genomgå och vidkännas, blir eder lott heller icke afundsvärd, dock lemna jag hämden åt den som rättvist dömer, jag skall åtminstone icke draga någon vanära öfver eder, sade Anna och tog godnatt.

Om morgonen var hon försvunnen, men hvart hon sedan tog vägen visste ingen menniska, och aldrig tror jag heller någon fick reda på det, de enda som möjligen skulle kunna lemna någon upplysning härom är troligen *de kalla vägorna*.

Nå, hvad säger ni om den historien, var inte den både vacker och uppbygglig kanske? Och hvad dom skall man kunna fälla om sådana menniskor, hvilka ändock skola kallas *bättre folk*. Och ehuru väl fadren till detta olyckliga barn var millionär, och modren om inte hans lagliga maka så åtminstone hans frilla, och lefde derföre hvar dag som en drottning. Och dessa skola hafva sammanflade barn som uppfodas sämre än ett vilddjur, ty djuren uppfodas åtminstone efter naturen, och få de också den näring och det skydd de behöfva, men denne stackars olycklige barnungen var ju ändock född till menniska fast hon som barn blef beröfvad alla menckliga fördelar.

Hade hon nu kunnat stanna kvar hos sina på så besynnerligt sätt återfunna föräldrar, så

är det väl troligt, att hon nu sedan hon blifvit *frilla åt sin egen far* och hon dermed velat fortsätta, är inte omöjligt utan hon äfven kommit i åtnjutande af hela hans furstliga förmögenhet, men troligen hade hon fått sådant förakt både för sig sjelf, och de personer som voro hennes föräldrar, och följaktligen äfven för hela världen, att hon föredrog heldre döden än lifvet. Och som de nu alla äro der, hvarifrån ingen återvänder, har de väl redan börjat att skörda hvad de här utsådde, ty, *hvad menniskan sår det skall hon ock uppskära.*

Och för att nu inte blifva allt för långträdig, skall jag försöka att göra fortsättningen af Rosas historia så kort som möjligt.

Låt mig nu se; Hvar var det jag sluta nu igen? Jo, dä' va' sant, dä' va' der, när Rosa slutade konditionen i staden och flyttade åter till den gamla kära Djurgårdsgatan.

Som sagdt, i detta lilla anspråkslösa rum bodde nu Rosa och tillbringade hvad jag kunde tycka, både glada, lyckliga och sorgfria dagar, ty som hon var mycket skicklig i all slags fruntimmerssömnad saknade hon heller aldrig arbete, utan blef hon allt mer och mer eftersökt och rekommenderad, hvadan hon äfven fick såkalladt bortarbete, d. v. s. arbete i husena och det t. o. m. hos de finaste familjer i staden, och hvart hon kom, och hvar hon färdades fram var hon alltid för sitt trefliga, glada och anspråkslösa sätt, af alla menniskor älskad och afhållen.

Bland de ställen der hon ofta anlitades, var hos en mycket rik och förnäm enkefru i staden, och som frun icke egde annat sällskap än sina tjenare och hon blef allt mer och mer intagen i

Rosas person, var hon långa tider der, mer som sällskap, än som biträde eller sömmerska.

Jag sade visserligen, att den här samma frun som nu Rosa var hos, icke egentligen hade något annat sällskap än sin tjenare, men hon hade ändock en son, som, ehuru ett par år yngre än Rosa, ändock var löjtnant vid flottan och följaktligen mycket sällan hemma, endast om julen, och kanhända någon enda annan gång om året, och som hans visiter i hemmet alltid voro ganska korta, var Rosa, som jag nämndt, fruns egentliga sällskap.

Och första gången som den unge och eldige löjtnanten fick syn på Rosa, blef han af hennes vackra utseende och innerligt blygsamma och anspråkslösa sätt så verlipt, som tysken säger, att han genast för henne förklarade sin kärlek, den dock Rosa med största blygsamhet tydligen sade sig aldrig kunna besvara, i anledning af hennes ringa härkomst, samt enkla och tarfliga samhällsställning.

Och som lite hvar vet, att ju motsträfvigare sådana der unga och vackra flickor äro, ju galnare bli alltid deras tillbedjare, ty motstånd eggjar alltid kärleken, hvarföre den unge och kärleksyre löjtnanten tydligen för sin mor förklarade, att om han ej fick Rosa, skulle hans fot aldrig mer komma på svensk botten. Och som frun äfven hade fattat en ofantlig tillgifvenhet för Rosa, hade hon säkerligen härtill gifvit sitt bifall, och tagit Rosa till sonhustru, men Rosa var åtminstone hvad som kunde tyckas alldeles obeveklig.

Dock är det inte alls omöjligt, utan att hon slutligen gifvit med sig, och gifvit löjtnanten både hand och hjerta, ty hvilken fattig flicka

skulle väl kunnat motstå en ung, rik och ståtlig löjtnants kärleksförklaringar, utan att låta sig deraf fångslas, tillika som han med all säkerhet äfven hade fått af sin mor som förespråkare och böneman, men en händelse skulle snart inträffa som gjorde en förening emellan dessa båda alldeles omöjlig.

En afton gjorde frun en större bjudning i anledning af att hennes son, den unge löjtnanten, strax efter skulle lemna hemmet, och öfvervara en längre sjöexpedition, och som Rosa nu var en medlem i familjen, skulle hon vara lika som i fruns ställe, och emottaga och välkomna gästerna, och i egenskap som vikarerande värdinna, klädde hon sig mycket fint, och för första gången smyckade sig med det af sin okända moder ärfda guldhjertat.

Och som löjtnanten oupphörligen hela aftonen hade sina blickar fästade på Rosa observerade han genast den dyrbara och sällsynta klenoden, men låtsades ingenting derom, så länge gästerna voro närvarande, men då de alla hade aflägsnat sig, och Rosa och löjtnanten befunno sig ensamma i förmaket, sade han:

Det var en mycket sällsynt klenod lilla Rosa bär, och hvad jag kan tycka och förstå, äfven af ett ganska högt värde.

Icke för det att jag har med dä' att göra, men Rosa får vara god och förlåta, att jag af nyfikenhet frågar hvarifrån hon fått den, ty att hon sjelf inte köpt den, derom är jag fullkomligt öfvertygad.

Nej, köpt den har jag inte, men om jag skall vara uppriktig, och säga som det är, så är det ett minne af min mor, svarade Rosa blygsamt.

Detta förefaller mig lite besynnerligt, emedan ni alltid sjelf sagt, att ni är af en ringare härkomst, och detta dyrbara minne är i så fall ett talande bevis, att ni åtminstone härutinnan dragit mig bakom ljuset, nej Rosa lilla, den gubben går inte, sade löjtnanten, och ville sluta Rosa i famnen, och i detsamma kom frun in.

Har mamma sett hvilket dyrbart och sällsynt minne Rosa har efter sin mor, sådana knoder träffar man inte i hvarje stuga, och lika fullt vill hon försöka och inbilla oss, att hon är ett barn af den lägre klassen, sade löjtnanten och räckte modern i detsamma guldhjertat.

Och vid mottagandet af detsamma började frun darra så förskräckligt, så hon släppte guldhjertat på golvet och nedföll afdånad, och i fallet utropade, *min dotter!*

Att här blef en förskräcklig uppståndelse och villervalla var ju helt naturligt, och läkare efterskickades genast, hvilken förklarade att en mycket hastig öfverraskning vållat sjukdomen, hvilken tarfvade största försigtighet.

Dagen derpå ditkallades presten och läkaren, då frun för dem genast yppade hemligheten, och sade sig icke kunna få ro i sin graf förrän hon erkändt sitt för så länge sedan begångna brott, och upptog och erkände Rosa genast såsom eget barn, med alla de rättigheter och förmåner som det tillkommer. Strax efter reste löjtnanten, för att som han sade aldrig mer återkomma, då nu alla hans glada framtidsförhoppningar om lycka och glädje för alltid voro ramlade.

Detta var ju också ett förfärligt slag för den af samvetsförebärrelser marterade modren,

hvilket ännu mer förvärrade sjukdomen, men slutligen segrade dock lifvet öfver döden och frun tillfrisknade.

Men är dä' inte för märkvärdigt hvad den så kallade bättre klassen frågar litet efter de barn som födas utom äktenskapet, det syntes ju tydligt att denna fru för öfrigt att dömma var en god och ädel människa, men öfver sitt eget barn dä' hon en gång utkastat i verlden, och öfverlemnat åt ett ovisst öde, deröfver gjorde hon sig inga förebråelser, och hade säkerligen aldrig kommit att tänka derpå om inte försynen så hade beslutat, ty hade inte Rosa kommit i detta hus såsom sömmerska, hade naturligtvis detta aldrig blifvit upptäckt, och följaktligen heller aldrig fått någon vetskap om sin mor, och således heller aldrig kommit i åtnjutande af de fördelar och rättigheter, hvartill hon såsom hennes barn var fullkomligt berättigad.

En annan sak vill jag också påpeka, och dä' är den, att hade denna upptäckt nu icke skett, hade säkerligen dessa båda syskonen blifvit ett äkta par, hvilket ni vet är i lag strängeligen förbjudet, och att samlag syskon emellan är belagt med flera års fängelse, men hvari består skilnaden på *äkta* och *oäkta* barn dä' är en sak jag alldeles inte kan bli klok på, ty nog ser jag skilnad på äkta och oäkta porslin, äkta och oäkta tyger och färger m. m., men att se skilnad på godheten och värdet på äkta och oäkta barn dä' är en sak jag aldrig kan bli klok på och jag undrar om inte de oäkta barnen är till alla delar lika väl, och lika omsorgsfullt tillverkade som de äkta, och af samma materiel och af samma fabrikat och ha samma egenskaper, jag kan åtminstone i dä' fallet inte se någon skil-

nad, men sjelfva få de stackarne i allmänhet nog se och erfara skilnaden att de äro oäkta sa' fru Svensson, och kunde heller inte på något vis fördraga ordet *bättre folk* emedan hon påstod att dä' bättre folket i allmänhet voro mycket bristfälligare än dä' *sämre* och deri kan nog hända fru Svensson hade rätt.

Och för att nu få ända på denna historia vill jag endast nämna, att en tid efter denna upptäckt, flyttade frun med sin dotter till Stockholm, och hvad sedan der passerat vet jag inte dä' ringesta, men troligt är, att Rosa är gift och bor här nu återigen i Göteborg, ty att det var henne jag mötte i aléen för ett par år sedan, derom är jag fullkomligt öfvertygad, och härmed är också historien slut om, *Rosen vid Djurgårdsgatau*.

Bland intressanta skrifter må nämnas:

Bruden på Kinnekulle

eller **Carl XV:s skyddsling**. Händelse från storlägret vid Axvall 1865. Af författaren till *Carl XV och Vallehärsbonden m. fl.* Pris 25 öre.

Bruden på Kinnekulle lemnar oss ytterligare ett bidrag till alla de vackra handlingar, den älskade och folkkäre konung CARL XV utförde till sina undersåtars väl, så i stort som smått. Denna gång gäller det en flicka, som hennes far, en förmögen bonde från Kinnekulletrakten, vill tvinga till giftermål med en gammal torr och inbilsk prest, hvilket dock genom kung Carls mellankomst, i sista stund, blef om intet.

Bokens andra del behandlar ett drag ur *Carl XI:s* lif, huru han en gång, förklädd och under uppgift att vara hästhandlare, tog kännedom om de utarmade och förtryckte böndernas förhållanden och skipade rättvisa med sina fogdar.

Boken hvilken är försedd med fina omslags-
permar med brudens porträtt, är högst intres-
sant, mycket lätt skrifven och kryddad med
sann humor, hvarför den säkerligen kommer att
med största nöje läsas af alla.

Carl XV och korporal Kraft

eller **Konungens besegrare** är en berättelse in-
nehållande 8 glada, intressanta och skrattre-
tande historier, hvari konungen spelar sjelfva
muntrationshjelten. Pris 25 öre.

Oxenstjerna eller kalfven som skulle bli student

är en landsmålsberättelse, som för sitt humori-
stiska innehåll erhållit 2:ne täflingspris och ut-
gifven af en ledamot och medarbetare i Vest-
göta nations landsmålsförening i Lund. Pris
25 öre.

Marknadsresan

eller en Vestgötabondes lustiga äfventyr under
en Larsmässemarknad i Göteborg sommaren
1888. Pris 25 öre.

Bland skrifter i den gladare stilen rekommenderas **De gladas bibliotek**, alla nummer. Pris pr ex. 10 öre.

Den satiriska och moraliska fylleri- och nykterhetsskriften **Ord och inga visor** eller **allvar och skämt** är ett bref på 8 tättryckta sidor, hvaraf ett exemplar är afsändt till H. M. Konungen. Pris 10 öre.

Dessa berättelser säljes i bokhandeln i Stockholm och Göteborg, samt i de flesta Cigarrbutiker.

1001850702

